

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
ДМШ №1 ім. П. Майбороди

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ДМШ№1
ім. П. Майбороди

Протокол №1
від 05 вересня 2022р.

_____Є.Дудник
наказ № 26/1- Д
від 05 вересня 2022р.

**Освітня програма з музичного мистецтва
Полтавська дитяча музична школа №1 імені П.
Майбороди
Полтавської міської ради
початкового (базового) підрівня,
складена на основі типової навчальної програми
«Музичний інструмент гітара»**

Полтава
2022

ВСТУП

Навчальна програма з навчальної дисципліни «Музичний інструмент гітара» розроблена з урахуванням вимог до обсягу та результатів навчання, передбачених Типовими освітніми програмами елементарного підрівня початкової мистецької освіти з музичного мистецтва (наказ Міністерства культури України від 24.04.2019 р.

№ 352), містить загальний нормативний зміст, обсяг та нормативні результати навчання учнів гри на гітарі, а також окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу в класі гітари.

В навчальній програмі визначено мету, завдання та принципи навчання, обумовлені особливостями вивчення навчальної дисципліни, формі і засоби поточного та підсумкового контролю, рекомендації щодо їх проведення, критерії оцінювання рівня досягнень результатів навчання учнів з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, концентровано розкриваються особливості організації вивчення програмового матеріалу тощо.

Нормативний зміст та нормативні результати навчання розподіляються за роками навчання з логічною послідовністю викладення та визначенням орієнтовного розподілу годин на вивчення модулів навчальної дисципліни.

Типова навчальна програма орієнтована на здобуття базових навичок гри на гітарі в мистецьких школах (музичних школах, музичних відділеннях шкілмистецтв), а також може бути використана іншими суб'єктами освітньої діяльності, які реалізують програми позашкільної освіти за мистецьким напрямом.

Опанування нормативного змісту типової навчальної програми забезпечить учням можливість застосовувати набуті в процесі навчання компетентності для творчої самореалізації в повсякденному житті, а також продовжити навчання на наступному підрівні початкової мистецької освіти загально-мистецького або початкового професійного спрямування за фахом.

Нормативний термін навчання за типовою навчальною програмою

становить 5 років для учнів, які розпочали навчання в 8-9 років. Для учнів, які розпочинають навчання за програмою в старшому віці, нормативний термін навчання може бути скорочений на 1-2 роки. У цьому разі навчальний матеріал, передбачений програмою на неохоплений період, ущільнюється викладачем шляхом відведення на вивчення модулів меншої кількості годин, що відображається в індивідуальному журналі учня.

Для учнів з особливими освітніми потребами тривалість опанування змісту навчання, передбаченого типовою навчальною програмою, визначається індивідуальним темпом набуття учнем/ученицею відповідних компетентностей. Нормативний зміст типової навчальної програми базується на музично-виконавських традиціях і сучасних досягненнях національної та світової мистецьких шкіл провідних гітаристів-виконавців, композиторів та доробку видатних українських викладачів сучасної гітарної школи; враховує актуальні потреби особистості у творчому самовираженні, формуванні образного мислення та емоційно-естетичного досвіду, що сприяє вільному та творчому розвитку особистості учнів.

Типова навчальна програма може бути основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми з навчальної дисципліни **«Музичний інструмент гітара»**. У робочій навчальній програмі, розробленій на основі цієї типової навчальної програми, викладач деталізує, конкретизує та адаптує нормативний зміст дисципліни, передбачений типовою навчальною програмою, відповідно до місцевих умов і потреб учня/учениці, визначає організаційні форми проведення та види навчальних занять, комплекс художньо-педагогічних технологій та методів викладання, необхідне методичне забезпечення, форми та засоби контролю якості знань учнів з урахуванням індивідуального підходу. А також викладач може реалізувати власний алгоритм викладання шляхом перерозподілу нормативного змісту навчання та зміни послідовності викладання навчального матеріалу дисципліни за модулями, уточнення додаткових обсягів навчального матеріалу та результатів навчання понад визначені

типовою навчальною програмою.

Мета та завдання, навчальної програми з навчальної дисципліни «Музичний інструмент гітара»

Навчальна програма орієнтована на формування в учнів базових навичок гри на гітарі, розвиток музично-естетичної культури, прищеплення інтересу до музичного виконавства та мистецтва, формуванню слухацької та виконавської культури, можливості сприймати образний зміст музики і втілювати його в різних видах інструментально-виконавської діяльності, мотивації подальшого навчання гри на гітарі.

Завдання типової навчальної програми – надати викладачу інструментарій для розроблення робочої навчальної програми та організації проведення занять з навчання гри на гітарі.

Нормативний зміст типової навчальної програми складається зі змісту навчання, розподіленого за роками навчання та модулями, переліку компетентностей (*здатності виконувати певні завдання за допомогою сформованих знань, умінь, навичок, розуміння, ставлення*), визначених у термінах результатів навчання, що має продемонструвати учень/учениця після засвоєння навчальної дисципліни.

Форми організації освітнього процесу

Освітній процес з навчальної дисципліни «Музичний інструмент гітара» здійснюється у формі навчальних занять, заходів поточного та підсумкового контролю. Основною формою занять є *індивідуальний урок*.

Навчання проводиться за модулями. Кожен модуль передбачає формування певної частини компетентностей, що стають основою для подальшого навчання та досягнення нормативних навчальних результатів після завершення опанування типової навчальної програми.

Для моніторингу рівня навчальних досягнень учнів застосовуються форми **поточного та підсумкового контролю**.

Поточний контроль здійснюється: під час навчальних занять (поурочний контроль); за підсумками кожного модуля (модульний

контроль).

Поточний контроль може здійснюватися у формі контрольних уроків, прослуховувань, заліків, у тому числі технічних. Для забезпечення якості навчання технічний залік рекомендовано проводити на третьому-четвертому роках навчання (протягом 7 – 9 модулів).

Підсумковий контроль здійснюється після завершення кожного року навчання. На 1 і 2 роках навчання захід підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Музичний інструмент гітара» є складовою комплексного іспиту, відповідно до типової освітньої програми, та передбачає узагальнення інформації щодо динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня/учениці за кожен навчальний рік.

На 3 році навчання підсумковий контроль здійснюється під час контрольного заходу, що передбачає перевірку навчальних досягнень з навчальної дисципліни «**Музичний інструмент гітара**».

Підсумковий контроль після завершення 4 року навчання проводиться у формі іспиту з навчальної дисципліни «**Музичний інструмент гітара**», на якому здійснюється перевірка досягнених учнем/ученицею навчальних результатів та зіставлення їх з конкретними нормативними результатами навчання, визначеними типовою або робочою навчальною програмою.

Перший рік навчання

Завдання: вдосконалення техніки виконання різновидів атаки звука на *tirando* залежно від характеру, динаміки, фактури; первинні навички виконання прийому *tremolo*; опанування артикуляційно-штрихової гітарної техніки (*legato, non legato, staccato* різними засобами виконання); робота над багатоголоссям; включення до репертуару твору великої форми; подальший розвиток навичок читання з листа, вивчення тексту напам'ять, повторення репертуару з метою розвитку довгострокової пам'яті та накопичення репертуару; ознайомлення з особливостями виконання блюзової стилістики та свінгу (*swing*).

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
<p>Модуль 1. Удосконалення та опанування прийомів гри, технічної сторони виконання музичних творів.</p>	<p>Удосконалення гри різними ритмічними малюнками (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>) на базі гам до 2-х знаків*.</p> <p>Обернення тонічних тризвуків до XII позиції включно в тональностях до 2-х знаків.</p> <p>Удосконалення прийомів гри <i>arpeggio, натуральний флажолет</i>.</p> <p>Опанування прийомів гри <i>glissando, vibrato</i>.</p> <p>Опрацювання прийому <i>barre</i> із задіянням всіх зон першого пальця на базі вправ.</p> <p>Агогіка, агогічний акцент у контексті фразування та стилістичних особливостей твору.</p> <p><i>Arpeggiato</i> великим пальцем з різним кистьовим положенням, послідовним виконанням всіма пальцями.</p> <p>Техніка виконання різновидів атаки звука на <i>tirando</i>.</p> <p>Твір великої форми: побудова форми, тональний план.</p> <p>Застосовує нігтьовий спосіб звуковидобування (за наявністю нігтів необхідної якості).</p>	<p>Відтворює різні ритмічні малюнки (<i>дуолі, тріолі, квартолі</i>) в одному метрі на базі гам до 2-х знаків.</p> <p>Виконує технічно та зв'язно обернення тонічних тризвуків до 2-х знаків.</p> <p>Контролює рівень напруги лівої руки під час виконання прийомів гри <i>arpeggio, натуральний флажолет, glissando, vibrato</i>.</p> <p>Тактильно відчуває та користується всіма зонами першого пальця в <i>barre</i>.</p> <p>Демонструє агогіку фразування та агогічний акцент як незначне відхилення від основного темпу для досягнення музичної виразності звучання.</p> <p>Агогічно вибудовує різні види <i>arpeggiato</i>.</p> <p>Володіє різновидами атаки звука під час виконання прийому <i>tirando</i> відповідно до характеру, динаміки, фактури твору.</p> <p>Виконує музичний твір великої форми; розуміє форму твору, передає контрастні співвідношення емоційного стану, зокрема пов'язані зі зміною тонального плану.</p> <p>Користується нігтьовим способом звуковидобування, вміє надавати нігтям необхідну форму.</p>

	<p>Самостійний розбір п'єс з репертуару елементарного підривня.</p> <p>Настроювання гітари.</p>	<p>Знає та дотримується основних правил з розбору нотного тексту (визначення тональності, аплікатури, прийомів гри, фразування тощо).</p> <p>Уміє самостійно настроювати гітару різними способами як за допомогою тюнера, так і без нього.</p>
<p>Модуль 2. Багатоголосні твори з більш складними формами поліфонічної фактури.</p>	<p>Зв'язне звуковедення при зміні позиції лівої руки у виконанні трьохоктавної хроматичної гами.</p>	<p>Демонструє зв'язне звуковедення при зміні позиції лівої руки в помірному/швидкому темпі як наслідок скоординованості виконавського апарату в хроматичній гамі.</p>
<p>Початкові ознаки блюзової стилістики.</p>	<p>Ускладнення поліфонічних елементів: поняття про багатоголосся, рух голосів, мелізми (<i>форшлаг, мордент</i>).</p> <p>Перші навички виконання прийому <i>tremolo</i>.</p> <p>Основні принципи роботи з аплікатурою.</p> <p>Опанування базових елементів блюзової стилістики, ритмічним малюнком <i>swing</i>.</p> <p>Акордові каденції в різних тональностях.</p>	<p>Виконує поліфонічні твори, чує та проводить інтонаційні голосові лінії, досягає балансу голосоведення. Вміє правильно грати <i>форшлаг, мордент</i>, визначає їх та вміє розшифровувати.</p> <p>Контролює рівність звучання, збалансованість та легкість атаки кожного пальця правої руки під час виконання прийому <i>tremolo</i>.</p> <p>Вміє самостійно аналізувати аплікатуру фрагментів тексту, що визначає викладач.</p> <p>Передає характер виконання штрихового оформлення ритмічного малюнку <i>swing</i>.</p> <p>Виконує каденції акордовими послідовностями.</p>

*Гами в поступовому русі в аплікатурі А. Сеговії або альтернативних.

Завдання підсумкового контролю: грає напам'ять 2 різнохарактерних твори, серед яких обов'язково твір великої форми або поліфонічний.

Підсумок першого року навчання: демонструє впевнену та якісну гру з використанням нігтьового способу звуковидобування; володіє прийомами гри та їх різновидами відповідно до характеру, динаміки, фактури твору; відтворює музично-художні образи за допомогою агогіки, тембрових, динамічних, артикуляційних виконавських засобів; володіє основними принципами виставлення аплікатури; вміє настроювати гітару як за допомогою тюнера, так і без нього.

Другий рік навчання

Завдання: розвиток свободи виконавського апарату на основі подальшого вдосконалення виконавської техніки; робота над художньо-образною стороною музичних творів з поглибленим засвоєнням агогіки, динаміки, тембру; опанування *pizzicato*, *slep* (*Bartok pizzicato*), *tapping*, *bend*, *golpe* та більш складними видами *rasgueado*; ознайомлення з формою рондо, різними видами поліфонії; формування музично-естетичного смаку на основі різноманітного за стилем і характером репертуару та прослуховування шедеврів класичної музики; подальша робота над розвитком музичних здібностей учнів: музичного слуху, ритму, навичок вивчення тексту напам'ять; накопичення концертного репертуару.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
Модуль 3. Удосконалення виконання технічних прийомів, притаманних сучасній музиці. Форма рондо.	Ускладнення ритмічних малюнків з додаванням <i>квінтолі</i> в гамах до 3-х знаків. Прийоми гри <i>pizzicato</i> , <i>slep</i> (<i>Bartok pizzicato</i>), <i>rasgueado</i> . Робота над п'єсами, різноманітними за складом, характером, фактурою та	Грає гами, дотримуючись точного співвідношення ритмічних малюнків в одному метрі. Виконує <i>pizzicato</i> , <i>slep</i> (<i>Bartok pizzicato</i>) та більш складні види <i>rasgueado</i> із зворотним рухом пальців. Чітко артикулює, вільно використовує зміни тембру, динамічні відтінки.

	<p>технікою виконання.</p> <p>Ознайомлення з формою рондо: походження форми та розуміння будови.</p>	<p>Виконує твір у формі рондо з активним використанням тембро-динамічних співвідношень; визначає, розуміє, чує, передає характер рефрену та епізодів.</p>
	<p>Робота над акомпанементом із застосуванням акордів типової аплікатури в різних позиціях.</p>	<p>Володіє технікою акомпанементу в різних позиціях завдяки використанню акордів за допомогою прийому <i>barre</i>.</p>
<p>Модуль 4. Розвиток навичок роботи з музичним текстом.</p>	<p>Різні види аплікатури правої руки в гамах <i>терціями</i> до 3-х знаків.</p> <p>Ознайомлення з видами поліфонії, розвиток поліфонічного слуху.</p> <p>Ознайомлення з прийомами <i>tapping, bend, golpe</i> в контексті виконання різнохарактерних п'єс сучасних авторів.</p> <p>Відпрацювання прийому <i>vibrato</i>.</p> <p>Розвиток музичної пам'яті.</p> <p>Транспонування акордових послідовностей.</p>	<p>Контролює положення, швидкість руху та напругу лівої руки під час зміни позицій у гамі <i>терціями</i> (двохоктавні) різними видами аплікатури правої руки.</p> <p>Передає в голосоведенні особливості звучання видів поліфонії; інтонаційно відтворює різні звукові лінії завдяки постійному слуховому контролю, чує кадансові обороти та їх розв'язання.</p> <p>Демонструє стилістичні ознаки сучасних форм виконання з використанням характерних прийомів <i>tapping, bend, golpe</i>.</p> <p>Виконує <i>vibrato</i> окремо кожним та різноманітними комбінаціями пальців з різною швидкістю, а також з прискоренням та уповільненням коливань.</p> <p>Постійно виробляє навички вивчення тексту напам'ять шляхом структурування та деталізації музичного твору. Грає п'єси, вивчені раніше, розширює свій концертний репертуар.</p> <p>Транспонує акордові послідовності в тональності першого ступеню спорідненості технікою тонального транспонування.</p>

Завдання підсумкового контролю: грає напам'ять 2 різнохарактерних твори, серед яких обов'язково твір великої форми або поліфонічний.

Підсумок другого року навчання: володіє техніками звуковедення декількох, поєднаних в одночасному розвитку звукових ліній, виразно інтонує, зберігаючи основні риси старовинної музики ренесансу і бароко; передає характер та контрастність звучання образів твору форми рондо; використовує прийоми гри, притаманні стильовим ознакам сучасної музики; виконує твори різного характеру, жанру, форми з усвідомленням взаємодії технічної та художньої складових, розкриваючи художній зміст твору за допомогою засобів музичної виразності.

Третій рік навчання

Завдання: розвиток рухливості пальців рук; освоєння мелізматика (*форшлаг, мордент, трель*) та особливостей виконання ритмічних малюнків у поліфонічних творах; детальне ознайомлення з варіаціями, програмними сюїтами; специфіка ведення звука в кантилені; поєднання різних тембрів, динамічних контрастів; комбінування та принципи застосування прийомів *tirando, apoyando* (перехресні прийоми); удосконалення прийому *tremolo*, висхідного та низхідного технічного *legato*.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
Модуль 5. <i>Розвиток рухливості пальців рук</i>	Ускладнення ритмічних малюнків у гамах до 4-х знаків (<i>дуолі – квінтолі</i>). Гра пунктирним ритмом. Техніка виконання висхідного та низхідного <i>legato</i> .	Грає гами, дотримуючись точного співвідношення ритмічних малюнків в одному метрі в більш швидкому темпі. Виконує пунктирний ритм з різним ступенем загострення шістнадцятих тривалостей. Демонструє активність та чіткість рухів пальців лівої руки під час виконання всіх видів <i>legato</i> , контролює легкість та відсутність напруги в них.

	<p>Розвиток рухливості пальців рук: <i>arpeggio</i> в різних аплікатурних комбінаціях, <i>tremolo</i>, гамоподібні пасажні елементи та комбінування різних видів технік.</p> <p>Робота над творами кантиленного характеру.</p> <p>Формування самостійності мислення і розуміння взаємозв'язку аплікатури з фактурою та стилістичними особливостями твору.</p>	<p>Демонструє якість, чіткість втілення різних видів технік та їх зміну в етюдах та творах рухливого характеру.</p> <p>Показує поєднання штриху <i>legato</i>, відтворення динамічних відтінків <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>, рельєфність фразування, різноманіття використання прийомів <i>vibrato</i>, <i>glissando</i> у творах кантиленного характеру.</p> <p>Аналізує аплікатуру, враховуючи фактурні та стилістичні особливості твору</p>
<p>Модуль 6. Танці зі старовинних сюїт, варіації, програмна сюїта.</p>	<p>Репетиції у двохоктавних гамах <i>терціями</i> та <i>секстами</i> різною аплікатурою правої руки.</p> <p>Відпрацювання основних модифікацій <i>barre</i>.</p> <p>Тембро-динамічні співвідношення.</p> <p>Темпо-ритмічні, штрихові жанрові особливості танців у старовинних сюїтах, виконання мелізматики (<i>трель</i>, <i>мордент</i> на різних струнах).</p> <p>Детальне ознайомлення з варіаціями, програмними сюїтами, загальне охоплення багаточастинного циклу.</p> <p>Комбінування основних прийомів гри. Перехресні прийоми (одночасно <i>tirando</i> з <i>apoyando</i>).</p> <p>Подальша робота над <i>tremolo</i> з використанням різноманітних вправ, етюдів та творів.</p>	<p>Слідкує за рівністю звуковедення у двохоктавних гамах <i>терціями</i> та <i>секстами</i> в різних видах аплікатури правої руки.</p> <p>Контролює рівень напруги виконавського апарату, звільнення інших пальців та автономність правої руки під час виконання всіх видів <i>barre</i>.</p> <p>Вільно володіє всіма варіантами співставлення та плавного перетікання тембро-динамічних контрастів, гнучкої зміни позиції правої руки <i>sul tasto</i>, <i>sul ponticello</i>. Планує їх використання.</p> <p>Виконує танці старовинних сюїт, дотримуючись стильових особливостей ритмічних малюнків, кадансів, мелізматики, штрихового оформлення.</p> <p>Виконує варіації або програмну сюїту (можливо декілька частин) як цілісну велику форму.</p> <p>Демонструє застосування основних прийомів гри відповідно до стилістики твору. Володіє технікою виконання перехресних прийомів <i>tirando</i> з <i>apoyando</i>.</p> <p>Вдосконалює якість та швидкість <i>tremolo</i>.</p>

Завдання підсумкового контролю: грає напам'ять 2 різнохарактерних твори, серед яких обов'язково твір великої форми або поліфонічний.

Підсумок третього року навчання: володіє прийомами гри (*arpeggio, tremolo, гамоподібні пасажні елементи*) у більш рухливому темпі; застосовує прийоми *arpeggiato, vibrato, glissando*, висхідне та низхідне технічне *legato*, мелізми (*форшлаг, мордент, трелі*), динамічні контрасти, штрихове розмаїття; прагне до виразності виконання музичних творів на основі постійного слухового контролю; демонструє культуру сценічного виступу.

Четвертий рік навчання

Завдання: освоєння імітаційної поліфонії; виконання творів різних напрямів сучасної музики (блюз, джаз, фінгерстайл, поп, рок та ін.) із застосуванням прийомів *tapping, golpe*, виконання мелізмів (*форшлаг, морденти, трелі, групето*), *штучних флажолетів*, різновидів *rasgueado, tambura*.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
<p>Модуль 7. Основи імітаційної поліфонії. Нові сучасні прийоми гри.</p>	<p>Ускладнення ритмічних малюнків (<i>дуолі – секстолі</i>) у гамах до 5-ти знаків.</p> <p>Романтичні форшлаг, трелі, групето.</p> <p>Прийоми <i>штучний флажолет, тамбурин, tapping</i>, різновиди <i>rasgueado, bend, golpe</i>.</p> <p>Основи імітаційної поліфонії на прикладі канонів, фугато і фугет.</p> <p>Принципи роботи з триголоссям.</p>	<p>Відпрацьовує точність виконання ритмічних малюнків у гамах до 5-ти знаків різними штрихами.</p> <p>Грає мелізми різними способами (за допомогою прийому <i>legato</i> або <i>glissando</i>).</p> <p>Характерно виконує <i>штучні флажолети</i>, різновиди <i>rasgueado, тамбурин, tapping, bend, golpe</i> відповідно до образно-емоційної складової твору.</p> <p>Чує і показує імітації тем та мотивів у різних голосах.</p> <p>Демонструє співвідношення, рівність голосоведення та фразування під час виконання багатоголосся.</p>

	<p>Особливості виконання педалізованої аплікатури. Набуття технічних навичок виконання віртуозних творів, швидке переключення на різні види техніки.</p>	<p>Досягає об'ємності звучання, вміє чути резонатори. Віртуозно виконує твори рухливого характеру, якісно та швидко здійснює перехід на інший вид техніки (наприклад, гамоподібна– акордова).</p>
<p>Модуль 8. Сонатна форма. Різні напрями сучасної музики.</p>	<p>Репетиції у двохоктавних гамах до 5-ти знаків <i>терціями, секстами і октавами</i> різною аплікатурою правої руки.</p> <p>Синкопування різними тривалостями з урахуванням ритмічної та динамічної складових.</p> <p>Різні напрями сучасної музики (блюз, джаз, фінгерстайл, поп, рок та ін.), специфіка звучання кожного стилю.</p> <p>Ознайомлення з сонатною формою: розуміння будови, назви частин, їхню роль у формоутворенні; тональне співвідношення і тональний розвиток.</p>	<p>Показує рівність звуковедення під час зміни позицій лівої руки у двохоктавних гамах <i>терціями, секстами, октавами</i> в різних видах аплікатури правої руки.</p> <p>Демонструє точність та характерність ритмічних малюнків зі зміщеними акцентами (синкопування).</p> <p>Відображає стилістику виконання творів різних напрямів сучасної музики.</p> <p>Виконує музичний твір сонатної форми (або частину), розуміє будову твору, передає цілісність звучання, розкриває емоційно-смісловий зміст, закладений композитором.</p>

Завдання підсумкового контролю: грає напам'ять 2 різнохарактерних твори, серед яких обов'язково твір великої форми або поліфонічний.

Підсумок четвертого року навчання: демонструє гнучкість і технічність у виконанні, здійснює слуховий контроль якості звука; застосовує мелізми (морденти, трелі, групето), прийоми: *штучний флажолет, rasgueado, тамбурин, tapping, bend, golpe*; точно відтворює стилістику творів з урахуванням динамічних, тембрових, темпових та характерних особливостей; демонструє розвиток свободи, образного мислення, артистичності та осмисленості у виконанні.

П'ятий рік навчання

Завдання: розширення обсягу нових, більш складних прийомів гри (всі види *barre*, *tremolo*, різні специфічні комбінації ударів пальцями правої руки, *тремоляндо* на *rasgueado*, *штучні флажолети*, різноманітна вібрація та ін.); самостійний догляд за станом нігтів, їх заточуванням, розвиток зацікавленості в процесі диференціювання якості звука; закріплення та удосконалення технічних та інтелектуальних навичок виконання гамоподібної, акордово-гармонічної, арпеджованої та поліфонічної фактури; ускладнення репертуару за технічними та художніми вимогами.

Цей рік є заключним етапом середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти, тому головна увага приділяється підготовці програми підсумкового іспиту, відтворенню та втіленню в музичних творах художніх образів, технічній досконалості.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
Модуль 9. Закріплення, удосконалення та розширення складових виконання.	<p>Всі види аплікатури правої руки (двохпальцева, трьохпальцева, змішана) під час виконання гамоподібної техніки.</p> <p>Ускладнення прийомів гри залежно від змісту програми.</p> <p>Розширення кола складних ритмічних малюнків (групи дрібними тривалостями, синкопування різними тривалостями), чергування поліритмічних сполучень тривалостей (<i>дуолі – тріолі</i>, <i>тріолі – квартолі</i> та ін.) у творах сучасних композиторів.</p>	<p>Володіє різними аплікатурними формулами, легко їх змінює в гамоподібних елементах.</p> <p>Володіє різновидами <i>barre</i>, <i>tremolo</i>, специфічними комбінаціями ударів пальцями правої руки, <i>тремоляндо</i> на <i>rasgueado</i>, <i>tapping</i>, штучними флажолетами, різноманітною вібрацією та іншими прийомами.</p> <p>Точно відтворює складні ритмічні малюнки та чергування поліритмічних сполучень тривалостей в одному темпі, уміє працювати з метрономом</p>

	<p>Специфіка аплікатурного мислення в поліфонії (педалізація звучання, використання відкритих струн).</p> <p>Робота над звуковидобуванням і артикуляцією в поліфонічному творі.</p> <p>Ідентифікація та втілення видів поліфонічної фактури.</p> <p>Удосконалення способів виконання мелізматики.</p> <p>Опрацювання метроритмічної цілісності, штрихової культури твору великої форми.</p> <p>Наповнення та втілення образної складової.</p>	<p>Розуміє значення основних способів включення аплікатури із звуковими резонаторами.</p> <p>Контролює якість звуковидобування, артикуляцію проведення тем, ритмізацію штрихового ведення.</p> <p>Визначає види поліфонії. Володіє прийомами та основними формами досягнення усвідомленого проведення та слухання багатоголосся.</p> <p>Використовує різні види мелізматики як за допомогою прийому <i>legato</i>, так і на різних струнах.</p> <p>Дотримується темпової єдності. Користується демпферною технікою (глушіння) для штрихового розмаїття, ритмічної та звукової точності виконання.</p> <p>Відчуває характер музики, усвідомлену зміну емоційного стану залежно від образних асоціацій та уявлення звучання.</p>
<p>Модуль 10. Підготовка до випускного іспиту.</p>	<p>Підготовка програми випускного іспиту з використанням вивчених засобів музичної виразності.</p> <p>Основні принципи застосування агогіки.</p> <p>Тонкощі й деталізація фразування.</p> <p>Вміння вибудовувати кульмінацію твору.</p> <p>Розвиток асоціативного мислення і образної уяви під час роботи над художнім образом музичного твору.</p>	<p>Застосовує засоби музичної виразності, зокрема ритмічне та звуковисотне інтонування, повний спектр тембральної палітри інструмента, навички різних способів виконання штрихів.</p> <p>Використовує агогіку залежно від стилістичних особливостей твору.</p> <p>Прагне до виразності фразування, вміє слухати та вести мелодичну лінію.</p> <p>Розуміє та втілює драматургічне розгортання тематичного матеріалу музичного твору від початку до кульмінації. Розкриває образну складову, демонструє ступінь занурення в процес виконання та передачі змісту твору.</p>

Завдання підсумкового контролю: грає напам'ять поліфонічний твір, твір великої форми, 1 – 2 різнохарактерних твори.

Підсумок п'ятого року навчання: демонструє виконавську майстерність опанованих у межах навчальної програми технічних навичок; інтонує, застосовує повний обсяг засобів музичної виразності як елементів музичної мови, що необхідні для відтворення характеру та художнього образу музичного твору; володіє різноманітними прийомами і засобами звуковидобування, контролює його якість; володіє навичками ведення кантилени, виконання поліфонії, твору великої форми; передає образний зміст музичного твору під час концертного виконання; демонструє впевненість, внутрішню і зовнішню свободу поведінки на сцені, повну концентрацію уваги на втіленні музичного образу, концепції викладу матеріалу; самостійно налаштовує інструмент, вільно користується скордатурою.